

GALAKTOZEMIYA KASALIGINI KELIB CHIQISH SABABLARINI O'RGANISH

Baratova Feruza Qutbiddin qizi

Samarqand davlat tibbiyot universiteti davolash fakulteti 2-kurs talabasi

Kiyamova Dilfuza Sharifovna

Ilmiy rahbar: tibbiy kimyo kafedrası v.b.dotsenti

Ishning maqsadi: *Biz bu maqolamizda galaktozemiya kassaligini, u nima sababdan kelib chiqishini, belgilarini, davolash va profilaktik chora tadbirlar haqida batafsil ko'rib o'tamiz.*

Galaktozemiya, glukoza, fruktoza, galaktoza, portal vena, suvli diareya, meteorizm, Galaktozemiya kasaligi haqida qida chuquroq o'rganib davolash choralarini izlab topish va uni amalyotga tadbir qilishdan iborat. Ingichka ichakka tushgan korbonsuvlar hazm bo'ladi va monosaxaridlar (glukoza, fruktoza, galaktoza) shaklida qonga adsorbsiyalanadi. Monosaxaridlar portal vena orqali qon oqimida jigarda transport qilinadi.

Materiallar va tadqiqot usullari: Galaktozemiya-galaktozani glyukozaga aylantirish yo'lidagi metabolik blokirovkaga asoslangan irsiy kasallik. Bu avtosomal retsessiv tarzda meros bo'lib o'tadigan kam uchraydigan genetik kasallik. Galaktozemiya organizm tomonidan galaktozaning so'rilishi uchun javob beradigan ferment etishmasligi tufayli yuzaga keladi. Ko'pgina klinik belgilar ko'plab to'qimalarning shikastlanishini ko'rsatadi. Galaktozemiya belgilari hayotning birinchi kunlaridanoq darhol o'zini namoyon qiladi. Galaktozemiyaning birinchi belgisi - oshqozon-ichak traktining buzilishi. Markaziy asab tizimi tomonidan, ko'rishning buzilishi bilan birga, psixomotor rivojlanishda kechikish mavjud bo'lib, bu kasallik boshlanganidan bir muncha vaqt o'tgach sezilarli bo'ladi. Jigar hajmidagi o'zgarishlar. Bu kasallikka tashxis qo'yishda e'tibor beradigan asosiy belgilarimizdan biri yangi tug'ilgan chaqaloqlar 4-5 kunligidanoq sariqlik, oshqozon-ichak kasalliklari, jigar kattalashishi va gemoragik sindromlar paydo bo'lib qoladi.

Tadqiqot natijalari: Barcha yangi tug'ilgan chaqaloqlar orasida patologiyaning rivojlanishi uchun skrining testlari. Galaktozemiyaning erta aniqlash (prenatal tadqiqotlar). Agar siz ushbu kasallikdan shubhalansangiz, darhol bolani sutsiz dietaga o'tkazishingiz kerak. Agar galaktozemiya rivojlanish xavfi mavjud bo'lsa, homiladorlik davrida ayollar tomonidan sut mahsulotlarini iste'mol qilishni minimallashtirish. Davolash juda uzoq davom etadi va terapevtlar va pediatrlar tomonidan ambulatoriya sharoitida amalga oshiriladi. Davolash laktozasiz dietaga asoslanadi. Bugungi kunda keng assortimentdagi maxsus ozuqaviy formulalarni sut shakarsiz sotib olish mumkin. Bola o'sib ulg'aygan sari dietaga kengayadi. Ratsionga yangi oziq-ovqatlarni kiritish juda ehtiyotkorlik bilan amalga oshiriladi. Bola besh yoshga to'lgunga qadar laktoza bilan cheklangan parhez kuzatiladi, undan keyin fermentlarning noto'g'ri ishlashini qisman qoplash mumkin. Agar yangi tug'ilgan chaqaloqdagi galaktozemiya o'ta og'ir fo'rmasi bo'lsa dietaga umrbod amal qilinadi.

Xulosa: Demak biz bu maqolamizdan xulosa qiladigan bo'lsak galaktozemiya nasliy kassalik hisoblanib, otadan yoki onadan bolaga o'tadigan kassalik xisoblanadi. Bu

kassalikning hozirgi kunda aniq davo choralari mavjud emas. Kassalikni parhez qilish orqali nazorat qilishimiz lozim. Ya'ni iste'mol qilayotgan ovqatimiz tarkbida kraxmal va laktoza bo'lmasligi lozim. Albatta bu kassalikni o'z boshimchalik bilan davolashga harakat qilmaslik lozim. Pediatr va terapevt shifokorlarimiz bilan maslahatlashgan holda moddalar almashinuvini yaxshilovchi dori preparatlar yoki oziq ovqat mahsulotlarini iste'mol qilish maqsadga muvofiq bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1.Kholmurodova D., Kiyamova D. Study of the process of producing fuel briquettes from industrial waste //International Journal of Advance Scientific Research. – 2023. – T. 3. – №. 10. – C. 238-243.
- 2.Kholmurodova D. Kiyamova D. et al. Study of the process of obtaining fuel briquettes from production waste //E3S Web of Conferences. – EDP Sciences, 2024. – T. 508. – C. 07008.
- 3.D Kiyamova et al. Technogenic waste from enterprises of the thermoelectric power stations and metallurgical industries, analysis and development of technology for their processing //Journal of Optoelectronics Laser. – 2022. – T. 41. – №. 6. – C. 742-749.